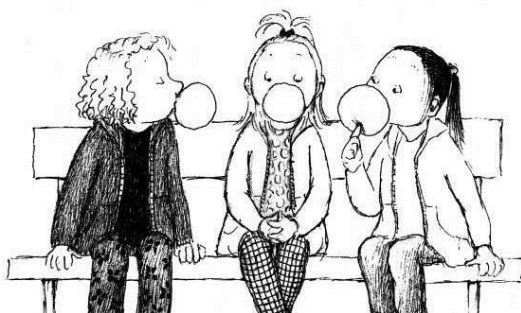

Mit lykkelige liv

Book bogen som e-bog i mit CFU <http://mitCFU.dk/lnkyyba>

faglige områder:

oplæsning, fortælle og referere og reflektere over litterær tekst med begyndende kendskab til faglige begreber, læse og forstå enkel svensk tekst, personkarakteristik, sproglige virkemidler, skrive på computer, udtrykke sig i enkle produktioner med billede og tekst
Udvikling af evnen til at tænke kreativt og til aktivt at formulere personlige og sociale meningsfulde projekter (elevens alsidige personlige udvikling).

fagligt stof:

"Mit lykkelige liv" af Rose Lagercrantz og Eva Eriksson

"Blodsøstre" kortfilm af Louise N. D. Friedberg – dfi - filmstriben

"Carl Von Linnè – drengen som blev ved at samle" billedbog af Karin Bergquist

"Du og jeg – fire børn og filosofi" dokumentar kortfilm - dfi – filmstriben

Malerier af Kathrine Ærtebjerg

faglige aktiviteter:

Litterær samtale med udgangspunkt i at være opdagelsesrejsende med fokus på tema og handling.

Meddigtende tegning – evt. i samarbejde med billedkunst

tolkning – ved hjælp af billedarbejde

skrive med inspiration i skønlitterær tekst

med- og omskabende tolkning

At sætte ord på tanker, argumentere og filosofere

Billedtolkning – det udvidede tekstbegreb

Introduktion til kortfilm

Detaljeplanlægning:

Formål er, at få børnene til at "kaste sig ud og ind" i teksten. De skal bruge deres sanser og kreative intelligens. Der er ikke en startsamtale om indhold, handling, hovedpersoner, tema, komposition m.m. Lad børnene få historien under huden og lad dem lege med teksten og den fantasi, den skaber.

1.

Læs bogen højt – lad de bedste læsere læse bogen selv.

Vær opdagelsesrejsende i teksten:

Lav først et par "teaterbriller/opdagelsesrejsende-i-teksten-briller" af køkkenrulle, blomsterpind, limpistol og dækfarve.

Skær to "brilleglas" ud af køkkenrullen, mal "brilleglassene" og lim sammen og sæt blomsterpind på, så du kan holde brillerne. Nu har du "opdagelsesrejsende-i-teksten-briller".

Litteraturopgave:

Find i historien, hvilke ting, der gør Dunne lykkelig. Skriv det ned. Hvor mange gange har hun været lykkelig? Hvem finder alle stederne? Brug dine "opdagelsesrejsende-i-teksten-briller" – de hjælper.

Den læser der gør det bliver kåret til "Dagens lykkeligste læser" – navnet skrives på tavlen.

2.

Kopier billede på side 12, 13, 14, øverste billede side 30, 34, 35, 37, 39, 42, 43, 103, 105, 112, 117, 129, (alle billeder der viser lykkelige øjeblikke i Dunnes liv). kopier kun billederne – fjern tekst. Kopier billedet så det er øverst på papiret. Kopier ud i stor størrelse (min A3) et billede af Dunne. Det kunne være side 11 eller side 14 – klip hende ud – hæng hende op på væggen.

Litteraturopgave:

Lad hver elev vælge tre billeder.

Skriv ord eller en lille tekst til de tre billeder. Hvilke lykkelige øjeblikke viser tegningerne.

Skriv teksten ned under billederne. Klip billede og tekst ud som bobler – tanker – drømme – hæng teksterne op rundt om det store billede af Dunne, der hænger på væggen.

Samtale om udstillingen:

Hvorfor er Dunne lykkelig? Også selvom hendes mor er død? Hvad gør jer lykkelige?

3.

Oplæg: Skriv en kort tekst på max 150 ord om et lykkeligt øjeblik. Teksten skal hedde "Et lykkeligt øjeblik". Og du skal begynde, som Dunne skriver i sin bog:

"Jeg har været lykkelig mange gange i mit liv..."

Teksten skal skrives på pc.

Teksterne gennemarbejdes – d.v.s. – læreren holder "skrivekonference" a la Vibeke

Hetmar – lad børnene børnestave, og du "retter" til voksenstavning.

Illustrationsopgave:

Hvordan tegner Eva Eriksson? Hvad bruger hun? Kan du se, hvad det forestiller? Forsøg nu at tegne som Eva Eriksson til din egen lille novelle. Brug de samme redskaber, som hun gør.

Mit lykkelige liv – litteratur i yngste – Kenneth Jakobsen Bøye

Tekster med illustrationer samles til novellesamlingen "2. as lykkelige øjeblikke". Læreren holder input om, hvad kortprosa og novelle er. Novellerne bliver læst op for parallelklassen.

4.

Lad billeder og tekst tale sammen

Formål er, at børnene så småt begynder at forholde sig til teksten, og hvad der står – og måske også, hvad der står mellem og bagved linjerne (fiktionskompetence). Bonus er billedtolkning.

A:

Vis billedet "Hun havde vænnet sig til livet som det var" af K. Ærtebjerg. Fortæl børnene titlen. Stil spørgsmål til billede og tekst:

- hvad har billedet til fælles med historien om Dunne?
- Kunne billedet bruges i bogen? Hvorfor? I så fald, hvor skulle billedet sættes ind?
- Hvordan har pigen på billedet det? Hvad tænker hun på?
- Hvorfor tror I, at hun har så lang en hals?

B:

Vis billedet "Hun ville høre historien igen og igen"

- Kunne pigen på billedet hedde Dunne? Hvorfor? Hvordan ser pigen på billedet ud i forhold til Dunne?
- Hvilket humør er pigen i?
- Lad os sige pigen på billedet hedder Dunne, hvor skulle billedet så være i bogen?
- Hvorfor hedder billedet "Hun ville høre historien igen og igen"? Kunne "Mit lykkelige liv" hedde det samme som billedet? Hvorfor?
- Hvad synes I om billedet?
- Viser billedet lykke? Hvordan

C.

- Hvor i historien ændrer Dannes liv sig? Hvad sker der? Hvilke følelser får Dunne? Og hvordan påvirker det hendes lykkelige liv?

Vis billedet "Overraskelsen". Hvor kan I placere dette billede i teksten? Hvis pigen på billedet er Dunne, hvad tænker hun så og hvad drømmer hun?

D.

Fortæl kort om Kathrine Ærtebjerg og hendes billedunivers (læs bilag om Ærtebjergs kunst).

Nu har du to valgmuligheder:

Find dit Guldkorn:

Præmis: Vælg dit yndlingssted i bogen. Et sted, som du bliver "glad i låget" af at læse – eller et sted, hvor du undrer dig. Der skal være gode ord, ord der er gode at sige eller skaber fantasi.

Eller:

På side 137/138 falder Dunne i søvn inden hun skal hjem og besøge Ella Frida. Find stedet og læs. Hvad drømmer Dunne mon om, da hun endelig falder i søvn?

Mal nu et billede, som illustration til dit "guldkorn" eller hvad Dunne drømmer om på side 137/138. Du skal male som Ærtebjerg.

Materialer:

A3 str kraftigt papir (gerne "maskinpap" – kardus kan bruges) – dækfarve – tusch

Mit lykkelige liv – litteratur i yngste – Kenneth Jakobsen Bøye

5.

Om at samle.

Dunne samler på lykkelige øjeblikke – hvad samler du på?

Tal om at samle – hvad kan man samle på? Lav bibliotek på klassen, der giver et billede af, hvad mennesker kan samle på:

Frimærker, mønter, elastikker, kuglepenne, fodboldkort m. m

Elevopgave:

Skriv en fagtekst om hvad du samler på. Beskriv det du samler, sæt billeder ind.

Læs bogen:

"Carl Von Linnè – drengen som blev ved at samle"

Samtal evt. om hvad at samle kan føre til og hvorfor vi mennesker mon samler.

Hvorfor samler Dunne på lykkelige øjeblikke? hvad kan hun bruge det til?

6.

Blodsøstre.

Vis filmen "Blodsøstre" – findes på filmstriben.

Samtale:

Blodsøstre handler også som et venskab – men hvad er forskellen på venskabet i

Blodsøstre og venskabet i "Mit lykkelige liv"?

Introducer kort om kortfilm: fortæl om virkemidler, perspektiv, udsnit, lys og lyd. Find steder i filmen hvor du viser børnene eksempler, på de termer du fortæller om.

Tjek www.dfi.dk gå ind under undervisning – grundskole – undervisningsmaterialer –

andre materialer og Filmens virkemidler – som er et kompendium, der klæder dig på til

fagtermerne. Vælg evt. en passage fra "Mit lykkelige liv" og lav en kort film med 4-6 klip, hvor børnene skal bruge nogle af virkemidlerne (evt. frøperspektiv – travelling — ultranær m.m.). Eleverne kan filme klippene med deres mobiltelefoner.

Samtale:

Hvilke virkemidler bruger forfatteren Rose Lagercranz og hvilke virkemidler bruger

billedkunstneren Kathrine Ærtebjerg til at skabe stemninger, handling? Find virkemidlerne på billederne og i teksten – brug evt. "opdagelsesrejsende-i-teksten-brillerne".

7.

Hvad er lykke? – en filosofisk samtale

Se dokumentarfilmen "Du og jeg".

Tal derefter med børnene om, hvad lykke er for dem – derefter får de følgende valgmuligheder:

- Leg/dramatiser lykke – lav en leg sammen med tre klassekammerater, som viser lykke
- Tegn hvad lykke er – tegn med blyant a la Eva Eriksson
- Mal hvad lykke er for dig – mal a la Kathrine Ærtebjerg

d. Skriv en kort tekst om lykke

Mit lykkelige liv – litteratur i yngste – Kenneth Jakobsen Bøye

8.

En lykkelig slutning

Dunne kan næsten ikke sove inden hun skal til Svendborg for at besøge Ella Frida.
Skriv en lykkelig slutning om deres genforening.

9.

Evaluering/afslutning

Inviter 1. klassebørn eller forældre til "lykke-show" – som består af følgende:

Et barn fortæller om hvordan klassen har arbejdet med lykke – og fortæller kort om bogen "Mit lykkelige liv".

En fortæller om Dunne og hendes lykkelige øjeblikke – vis Dunne og alle lykkeboblerne, som er hængt op

En viser et stort billede "Hun ville høre historien igen og igen" af Kathrine Ærtebjerg – og fortæller om, hvordan billedet viser lykke.

To grupper dramatiserer/leger lykke.

Fem læser op fra "2.as lykkelige øjeblikke"

Fem læser deres fagtekster op om "at samle"

To læser deres meddigtende slutning op.

Kathrine Ærtebjerg

Kathrine Ærtebjergs billedsprog visualiserer et egenartet univers, der befinder sig i glidende overgange mellem kendte realiteter og ukendte fantasidrømme. Rundt omkring en central figur placeret i landskabelig natur, eller i et ubestemmeligt rum, er blomster, insekter, dyr og fugle sat i spil med små figurer og geometriske former, så resultatet forvrider enhver sikker fornemmelse af at have fast grund under fødderne. I mødet med hendes tegninger og malerier, der på udstillinger tit og ofte præsenteres som installatoriske ophængninger med tilkøbet skrift direkte på væggen eller kombineret med løsrevne og frit ophængte formelementer til at binde malerierne sammen – som det skete på Kathrine Ærtebjergs afgangsudstilling fra Kunstakademiet, Exit 2002 i Kunstforeningen i København – føres man på en og samme gang tilbage til mindelser om barndommens fantasier og ud i eventyrets forunderlige, men ofte tillige groteske verden. Intet er entydigt og fortolkningsmulighederne derfor mange.

Drøm /virkelighed er den sigende titel på et stort figurativt oliemaleri. En ung pige ligger på en madras ude i et åbent grønt landskab. Hun er afslappet og hendes øjne er lukkede, tilsyneladende sover og drømmer hun. Op fra hendes mave vokser et næsten goldt og bladløst træ, hvor der befinder sig et par farverige, overdimensionerede sommerfugle; en livagtig hare sidder på en gren og rundt omkring på andre grene og kviste forefindes en hel del flade, sortmalede silhouetfigurer af menneskelignende former. Tre mænd i miniformat foretager forskellige gymnastiske bevægelser; de er minutiøst gengivet som stregtegninger i en manual for legemsøvelser. Sammenhængskraften i dette drømmesyn er maleriets store gåde. Men hvorfra kommer den mærkværdige konstellation og sammensmeltning af motiver?

Her er det fristende at vende blikket mod middelalderens forestillinger om livstræet samt det udviklede symbolindhold i den nederlandske maler Hieronymus Boschs kontroversielle værk. Bosch var virksom fra 1480 til sin død i 1516. Han introducerede det fantastiske og dæmoniske i maleriet ved blandt andet at vende op og ned på størrelsesforhold, så mennesket blev lille, dyr og planter store. Og umage elementer sammensatte han til myldrende, visionære fortællinger. Men også surrealisternes senere udforskning af det irrationelle og underbevidstheden spiller sin væsentlige rolle.

Sammenstillingen af miniaturen og det gigantiske – i øvrigt to størrelser, som børn uden problemer skifter mellem i deres leg – handler vel dybest set om at finde principper at organisere virkeligheden efter. Hos Kathrine Ærtebjerg omgiver disse størrelsesforhold gengivelsen af en ung pige, der fra billede til billede nærmest kan følges som hovedpersonen i en føljeton. Pigen er navnløs, til tider et "jeg", men oftest blot en "hun" som i maleriet Hun havde tit fået at vide at hun var en blomst. Hun følte sig ikke som sådan. "Hun" fungerer som et centrum for den historie det enkelte billede beretter; det er hende, der frembringer fantasierne, spørgsmålene og de mange undrende refleksioner over livet, som denne figur, der ikke længere er barn, men heller ikke voksen, stiller sig. Billedtitlen Hun kunne ikke sove er et udsagn fra privatsfæren. Men maleriet af pigen, der ikke kan sove, tilhører alligevel ikke bekendelsesgenren, for Kathrine Ærtebjerg har med humoristisk behændighed transformeret denne banale tilstand over i fiktionens fantasi- og symbolverden, hvor en sælsom distance etableres. "Hun" er en litterær konstruktion, et alter ego for kunstneren, der med figurens pubertetstilstand samtidig anslår metamorfosen som et gennemgående tema sammen med brugen af skalaforskydninger.

Metamorfose er ikke blot en forvandling fra en tilstand til en anden som led i en fremadskridende proces, men også en radikal formforandring. Et af de mest berømte litterære eksempler er historien om Apollon og Dafne fra Ovids Metamorfoser, hvor nymfen Dafne forvandles til et laurbærtræ for at undslippe Apollons tilnærmelser. I metamorfosens verden er

det ikke fornuftsstridigt at overgå fra en art til en anden og ofte er metamorfosen fantasiens flugtvej. Hos Kathrine Ærtebjerg foregår adskillige sådanne metamorfoser, der underbygger indtrykket af en eventyrlig drømmeverden. Det er hendes fantasi, der visualiserer en parallel verden, hvor erindringen træder frem. Måske er det barndommens drømmeland, hvor detaljer og begivenheder smelter sammen inden de fortoner sig i fjerne minder. Fjernheden og det uåndgribelige manifesterer sig helt konkret i værkerne med den maletekniske fladhed, som selv de største malerier er karakteriseret ved.

Overskriften "Billedets uvisse hensigt" er den sidste sætning i et digt skrevet af Kathrine Ærtebjerg. Når hun kobler tekst med billede sker det for at undersøge muligheder og retninger, når to forskellige udtryksformer spiller sammen. Titlerne får derfor også deres særlige betydning, ligesom billederne i udstillingssammenhæng tilføjes nyt, når kunstneren organiserer dem i forbindelse med korte tekstlige udsagn. Tegningerne, har hun udtalt, opstår meget direkte uden de store overvejelser, men i arbejdsprocessen hen mod maleriet, kan motivet overføres fra tegningerne og genbruges. Processen ligner metamorfosens væsen. På en knivskarp kant afbalancerer Kathrine Ærtebjerg intuitionens frie spil. Derved kan der i billederne opstå en gennemstrømning af det ikke kontrollerede, der efterfølgende underlægges den skønhedens og perfektionens æstetik, som i så høj grad tilfører hendes malerier karakteren af eventyr og indsigt i fantasiens verden.

Kathrine Ærtebjerg er imidlertid ikke ene om at udforske en sådan verden. En flok yngre – især kvindelige – kunstnere har her ved begyndelsen af det nye århundrede manifesteret en stor fascination for maleriske fortællinger, hvor både uskyld og gru udfoldes i kunstige landskaber, utopiske byer eller mærkværdige interiører. Hverdagsrealismen, der på mange måder prægede kunsten i 1990'erne, er nu forladt til fordel for en forestillingsverdens udvidede virkelighedsopfattelse. Fantasi og intuition er sluppet løs i dette nye Fantasy-maleri, hvor ikke mindst Kathrine Ærtebjergs værker folder sig ud med smuk konsekvens.

af Ann Lumbye Sørensen